

11. SINIF TARİH DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · ÖĞRENCİ KÂĞIDI

Senaryo 4 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

ADI SOYADI

SINIFI / NO

PUAN

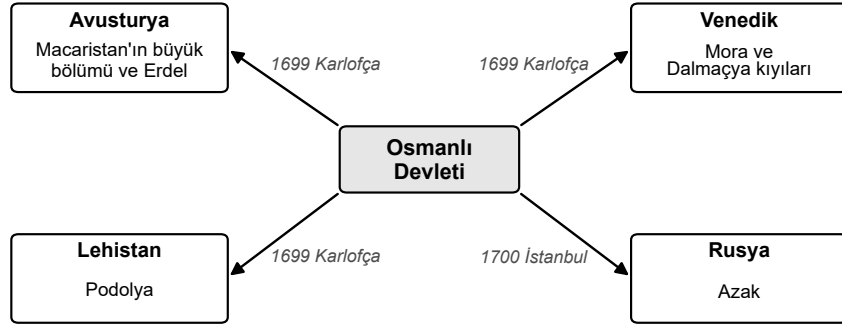
Açıklama: Bu sınav 6 sorudan oluşmaktadır. Süre 40 dakikadır. Her sorunun puanı yanında yazılıdır. Cevaplarınızı ilgili alana, işlemlerinizi ve gerekçelerinizi göstererek yazınız.

- TAR.11.1.1 Osmanlı Devleti'nin 1683-1789 yılları arasındaki siyasi ve askerî mücadelelerini sonuçları açısından değerlendirebilme
- TAR.11.1.2 Lale Devri'nde Osmanlı devlet ve toplum hayatında meydana gelen değişimi tarihsel bağlamı içerisinde yorumlayabilme
- TAR.11.1.3 1755 Lizbon ve 1766 İstanbul depremlerini ortaya çıkardığı etkiler bakımından karşılaştırabilme

1.

15 puan

Şemada 1699 Karlofça ve 1700 İstanbul antlaşmalarıyla Osmanlı Devleti'nin bıraktığı yerler gösterilmiştir.

a) Şemadaki antlaşmaların Osmanlı Devleti'nin toprak tarihi bakımından önemini değerlendiriniz.

(9 p)

b) Karlofça Antlaşması'nın tek bir devletle değil birden çok devletle imzalanmasının Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu durum hakkında ne gösterdiğini açıklayınız.

(6 p)

2.

20 puan

Aşağıda 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı'nı sona erdiren antlaşmanın bazı maddeleri sadeleştirilerek verilmiştir.

Küçük Kaynarca Antlaşması (1774) · Bazı maddeler (sadeleştirilmiştir)

I. Kırım bağımsız olacak; Osmanlı padişahı, halife sıfatıyla Kırım Müslümanlarının dinî lideri sayılacak.

II. Rusya, İstanbul'da bir Ortodoks kilisesi yapabilecek ve Osmanlı ülkesindeki Ortodokslarla ilgili konularda girişimde bulunabilecek.

III. Rus ticaret gemileri Boğazlardan geçebilecek; Rusya istediği yerlerde konsolosluk açabilecek.

IV. Osmanlı Devleti, Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecek.

a) Hangi maddenin Rusya'ya, Osmanlı Devleti'nin kendi tebaası üzerinden iç işlerine karışma fırsatı verdiğini belirleyip gerekçesini açıklayınız. (8 p)

b) Kırım 1783'te Rusya topraklarına katılmıştır. Buna göre I. maddenin uzun vadeli sonucunu değerlendiriniz. (10 p)

c) IV. maddenin Osmanlı maliyesi açısından önemini yazınız. (2 p)

3.

15 puan

1727'de İbrahim Müteferrika ve Said Efendi'ye matbaa kurma izni verildi. İzinde dinî kitapların basılmaması şartı vardı. Basımevinde sözlük, tarih ve coğrafya gibi alanlarda kitaplar basıldı.

a) Dinî kitapların basılmasına izin verilmemesini dönemin toplumsal koşullarıyla yorumlayınız. (8 p)

b) Hilal, "Matbaanın kurulması, Lale Devri'nin yalnızca bir eğlence dönemi olmadığını gösterir." (7 p) diyor. Bu görüşü matbaa dışında bir başka yenilikle destekleyerek yorumlayınız.

4.

20 puan

Lale Devri hakkında iki tarihçinin (kurgusal) görüşleri şöyledir:

Tarihçi A: “Lale Devri, devlet adamlarının zevk ve eğlenceye daldığı bir israf dönemidir.”

Tarihçi B: “Lale Devri, Osmanlı Devleti’nin Batı’yı tanımaya ve ondan yararlanmaya yöneldiği ilk dönemdir.”

a) Tarihçi A’nın görüşünü destekleyen bir kanıt yazınız.

(5 p)

b) Tarihçi B’nin görüşünü destekleyen iki kanıt yazınız.

(4 p)

c) Lale Devri’ni tarihsel bağlamı içinde değerlendirerek iki görüşü birlikte yorumlayınız.

(11 p)

5.

15 puan

Aşağıda iki depremi yaşamış kurgusal kişilerin anlatımları verilmiştir:

Lizbon’da bir tüccar (1755): “Sarsıntıdan sonra limanda dev dalgalar yükseldi, ardından şehirde günlerce süren yangınlar çıktı. Depremden kurtulanların çoğu da evini ve malını kaybetti.”

İstanbul’da bir esnaf (1766): “Çarşıdaki dükkânım çatladı, birçok cami ve han hasar gördü. Padişahın emriyle onarım başladı; biz de ustalara taş taşıyarak para kazanıyoruz.”

a) Anlatımlara göre iki depremin halkın yaşamına ortak bir etkisini yazınız.

(6 p)

b) Anlatımlardan yararlanarak iki deprem arasındaki bir farklılığı açıklayınız.

(9 p)

6.

15 puan

Kaynak 1 (Lizbon): Deprem, dünyanın “mümkün olan en iyi biçimde” düzenlendiği yönündeki iyimser görüşü Avrupa’da tartışmaya açtı. Voltaire bu iyimserliği bir şiirinde ve “Candide” adlı eserinde eleştirdi. Rousseau ise yıkımın büyüklüğünde insanların sık ve çok katlı binalarda toplanmasının da payı olduğunu savundu.

Kaynak 2 (İstanbul, kurgusal bir kâtibin notu): “Depremden sonra padişah, yıkılan yapıların onarımı için hazineden ve vakıflardan para ayrılmasını emretti. Mimarlar hasarlı yapıları tek tek inceledi.”

a) Kaynak 1’e göre Lizbon depreminin Avrupa düşünce hayatına etkisini açıklayınız.

(8 p)

b) İki kaynaktan yararlanarak depremlerin etkilerini düşünce ve uygulama alanları bakımından karşılaştırınız.

(7 p)